

ผู้ใหญ่กุล โคมคุ้ม

“ปราชญ์เท่าเปเล่่า ผู้พลิกฟื้นผืนดินผืนน้ำ เพื่อระบบนิเวศที่ยั่งยืน”

วิฤกษ์ปัญหาของเกษตรกร ไม่ว่าจะเป็นปัญหาดินเสื่อม น้ำเสีย ความยากจน ตลอดจนการเป็นหนี้สิน ล้วนเป็นผลมาจากความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ของเกษตรกร อันเนื่องมาจากการเผาป่าและต่อซังข้าวที่ทำลายหน้าดินอันเต็มไปด้วยจุลินทรีย์ การใช้สารเคมีไม่ถูกวิธีในการเร่งผลผลิต ซึ่งเป็นผลร้ายทำลายธาตุอาหารในดิน และยังส่งผลกระทบต่อแหล่งน้ำเต็มไปด้วยสารพิษ เมื่อดินเสื่อม น้ำเสีย ผลผลิตไม่เป็นที่หวัง เกษตรกรจำต้องก้มหน้ารับภาระที่หนักหนาสาหัส บางรายต้องกู้หนี้ยืมสินจากนายทุนเพื่อพลิกฟื้นผืนดินอันเป็นที่ทำกินของตนให้กลับคืนมาดังเดิม

ผู้ใหญ่ “กุล โคมคุ้ม” หนึ่งในผู้นำชาวบ้าน หมู่บ้านก้ว จังหวัดสุโขทัย ตระหนักดีถึงปัญหาที่เกษตรกรต้องประสบด้วยความมุ่งมั่นที่จะแก้ปัญหาให้กับเกษตรกรเหล่านั้นอย่างจริงจัง จึงได้เข้าร่วมเรียนรู้การทำเกษตรแผนใหม่กับโครงการของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ (สสส.) โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ และยกระดับคุณภาพชีวิตของเกษตรกรให้ดีขึ้น

ก่อนที่จะเผยแพร่ความรู้สู่ชุมชน ผู้ใหญ่กุลได้ลองผิดลองถูกด้วยตนเองในการหาวิธีปรับดินเสื่อมสภาพให้กลับมาใช้ได้อีกครั้งโดยไม่พึ่งพาสารเคมี และไม่ย่อท้อที่จะทดลองทำสิ่งต่างๆ “ผมได้ทดลองทำทั้งปุ๋ยหมัก ปุ๋ยชีวภาพ ปุ๋ยอัดเม็ด และน้ำสกัดชีวภาพ นำต่อซังข้าวมาคลุมดิน เพื่อให้ดินมีจุลินทรีย์เหมาะกับการเพาะปลูก” เมื่อทดลองทำจนสัมฤทธิ์ผล ผู้ใหญ่กุลจึงเผยแพร่ความรู้อันเป็นประโยชน์สู่ชุมชน พร้อมกับรณรงค์ให้คนในชุมชนร่วมใจกันปลูกป่าและไม่ใช้สอยตามหัวไร่ปลายนา เพื่อลดการพังพาทร์พยากรธรรมชาติจากป่าอนุรักษ์ และลดข้อพิพาทในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

นอกจากการอนุรักษ์ป่าแล้ว ผู้ใหญ่กุลยังได้ปลูกจิตสำนึกของชาวบ้านให้ร่วมกันอนุรักษ์สัตว์ป่า “ผมพยายามกระตุ้นชาวบ้านให้ปลูกป่าและไม่ล่าสัตว์ โดยเฉพาะสัตว์ขนาดเล็กที่เอื้อประโยชน์ต่อระบบนิเวศของชุมชน เช่น การห้ามยิงนก” ซึ่งป่าไม้และสัตว์ป่าไม่เพียงเอื้อประโยชน์ต่อระบบนิเวศเท่านั้น แต่ยังช่วยเพิ่มความหลากหลายทางชีวภาพ อันส่งผลดีต่อระบบนิเวศที่ยั่งยืน

จากการที่ชาวบ้านเห็นผู้ใหญ่กุล ผู้นำชุมชนที่ตนเคารพรัก ลงมือปฏิบัติเพื่อชุมชนด้วยตนเองจนประสบผลสำเร็จ ชาวบ้านจึงพร้อมใจกันปฏิบัติตาม ในไม่ช้า...ผืนดินที่เคยเสื่อมสภาพก็กลับเป็นดินดำอันอุดมด้วยธาตุอาหาร แหล่งน้ำที่เคยเต็มไปด้วยสารพิษก็กลับคืนชีวิตเป็นน้ำที่สะอาดใส ปุ๋ยอินทรีย์ที่เกิดจากการหมักเททำด้วยแรงกายแรงใจ ส่งผลให้เกษตรกรมีต้นทุนการผลิตลดลง รายได้เพิ่มขึ้น และมีเงินเก็บออมไว้ใช้ในอนาคต

นอกจากความมุ่งหวังให้คนในชุมชนบ้านก้วว่ามีวิถีชีวิตที่ดีและมีความสุข ภายใต้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงแล้ว ผู้ใหญ่กุลยังเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็งด้วยพลังของคนในชุมชนเอง โดยพยายามผลักดันให้เกิดกลุ่มชุมชนและกองทุนชุมชนขึ้น เพื่อให้สมาชิกในชุมชนสมัครสมานรวมใจและรวมพลังทำงานร่วมกัน เช่น กองทุนออมทรัพย์เพื่อการผลิต กองทุนสงเคราะห์ กองทุนสตรีพัฒนา กองทุนเยาวชน กองทุนฝ่ายสาธารณสุข กองทุนกลุ่มผู้เลี้ยงโคเนื้อ และกองทุนฝ่ายวัฒนธรรม เป็นต้น รวมทั้งกระตุ้นให้เกิดการบริหารจัดการกลุ่มและกองทุนต่างๆ แบบมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง ผลการดำเนินงานของกลุ่มและกองทุนต่างๆ เป็นพลังให้ชุมชนผู้สนใจได้เรียนรู้ถึงแนวทางการพัฒนาศักยภาพของตนเองและยกระดับคุณภาพชีวิตตามวิถีที่พึ่งพาตนเอง

ผู้ใหญ่กุล โคมคุ้ม ปราชญ์เท่าเปเล่่าแห่งบ้านก้ว ถือเป็น ผู้ที่มีจิตวิญญาณสาธารณะ เป็นผู้เสียสละ รักรักรวมชาติ และเป็นแบบอย่างของบุคคลที่เป็นผู้นำในการพลิกฟื้นธรรมชาติ เพื่อวิถีพอเพียงแห่งชุมชนบ้านก้ว ความพยายามทุ่มเทอุทิศแรงกายและแรงใจอย่างมีรู้เห็นดีเห็นชอบ เกิดเป็นผลงานที่ประจักษ์ชัดจากการขยายเครือข่ายการเรียนรู้สู่ชุมชนบ้านก้วและแพร่หลายความรู้ออกไปอย่างกว้างสู่ชุมชนอื่น

แม้วันนี้ในวัยเกือบ 60 ปี ผู้ใหญ่กุลยังคงก้าวเดินต่อไปอย่างไม่เหน็ดเหนื่อย เพื่อแสวงหาความรู้และนวัตกรรมใหม่ๆ มาพัฒนาชุมชนให้เกิดความเข้มแข็ง ภายใต้หลักการการทำงานที่ยึดมั่นตลอดมาว่า “คิดดี ทำดี สังคมดี เป็นศักดิ์ เป็นศรี แก่ชุมชน หมู่บ้าน จังหวัด และประเทศ”

ด้วยผลงานอันเป็นที่ประจักษ์ จึงไม่เป็นที่กังขาว่าเหตุใดผู้ใหญ่กุล โคมคุ้ม จึงได้รับความไว้วางใจจากชาวบ้านให้เป็นผู้นำหมู่บ้านมานานกว่า 2 ทศวรรษ

ผู้ใหญ่บ้าน...บ้านก้ว

เกษตรกรต้องยืนหยัดกีดฟันสู้
กอบกู้หน้าและดินในถิ่นฐาน
ด้วยครั้งหนึ่งรู้เท่าไม่ถึงการณ์
พึ่งพาสารเคมีเพื่อทำกิน
ดินพลันเสื่อม น้ำพลันเสีย พืชสิ้นสูญ
หมดเงินทุนก็ยืมเป็นหนี้สิน
หวังเพียงเพื่อพลิกฟื้นผืนที่ดิน
แม้เหนื่อยล้า น้ำตารินจำสู้ไป
ผู้ใหญ่กุล โคมคุ้ม หมู่บ้านก้ว
นำชาวบ้านสร้างที่ดินทำกินใหม่
สิ่งแวดล้อมธรรมชาติรักษาไว้
ให้ระบบนิเวศที่ยั่งยืน

ขอขอบคุณ : ผอ.สำราญ ใจคา, อาจารย์สมคะเนิง จารุเสณีย์ ศูนย์การศึกษา นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอศรีมาศ จังหวัดสุโขทัย

Village Headman Kol Chomkhum

“A barefoot sage who gives a new lease of life to the parched soil and polluted water for the sustainable ecology”

The old same problems of Thai agriculturalists including uncultivable land, polluted water, cash-strapped situation, and great debt have actually stemmed from their ignorance and inexperience. For example, burning down of forests and rice stumps in the field has taken its toll in the deteriorated soil once teeming with useful micro-organisms. A heavy and improper use of chemicals to unnaturally increase the amount of crops has resulted in the fruitless land and polluted watercourses. Barren soil, putrid water, and unproductive crops have pushed agriculturalists into great troubles. They have to shoulder heavier burdens. Some have to resort to loan sharks in a bid to bring prosperity back to their farming land.

Village headman Kol Chomkhum, a leader of Ban Kwao community in Sukhothai province, fully realizes such looming problems. With unwavering determination to revise the situation, he participated in the workshop held by the Thai Health Promotion Foundation to learn more about the new theory of agriculture with its objectives to reduce expenses, increase incomes and upgrade farmers' quality of life.

Before disseminating his knowledge and know-how to members of the community, Kol started everything from scratch. He had learnt by trial and error to find way to improve the quality of soil with no reliance on chemicals. He has never been afraid to try the new things.

“I tried to produce compost, organic fertilizer and liquid bio-fertilizer. I line the soil with rice stumps in order to increase the number of micro-organisms required for the benefits of the plants.”

After completing his noble missions, he then transfers the agricultural technologies he has gleaned from his experiments to members of the community. He also encourages them to join his reforestation crusade and plant more useful trees along the rice field to decrease a heavy reliance on natural resources in the protected forest and prevent the disputation over the management of natural resources and environment.

Apart from preserving the forest, the village headman also raises awareness among villagers to join forces together and protect wild animals.

“I try to stimulate them to cultivate more plants and safeguard wild species, especially small creatures beneficial to the community's ecological system. For example, bird hunting is prohibited in our community.”

The forest and its dwellers are not beneficial only to the ecological system, but they as well are instrumental in creating more bio-diversity which leads to the sustainable ecology.

Seeing their leader's actions and dedication, many villagers then follow suit. Soon the once unfertile soil is transformed into the healthy land rich in nutrients important for the growth of the plants. The polluted streams are replaced with crystal clear water. Villagers' efforts and their labour of love are paid off satisfactorily after a year of hard work in producing organic fertilizers which

bring numerous benefits to all farmers. Their production costs are decreased while their earnings are increased. And, more significantly, they have a savings for the rainy days.

Apart from upgrading villagers' quality of life under the guidance of His Majesty the King's philosophy of self-sufficiency economy, Kol also empowers his community by relying on the power of its members. He tries to establish community groups and community funds to encourage all villagers to pour their heart to work together and contribute to their own community. A string of his successes includes the establishments of the Savings Fund for Production, Aid Fund, Development Female Fund, Youth Fund, Public Health Fund, Cow Rancher Fund, and Cultural Fund, etc. In addition, he stimulates people to be more participatory by allowing them to manage their own groups and funds. The annual performances of their community groups and funds prompt the interested villagers to learn how to develop their potential and improve their standard of living under the guidance of self-reliant basis.

The village headman Kol Chomkhum, the barefoot sage of Ban Kwao, has a voluntary and public mind. He sacrifices himself to doing good deeds for his community. He is a nature lover. He is a praiseworthy prototype and a determined leader who breathes a new life to lifeless nature for the sake of the sustainable life of all villagers. His diligence and purposeful determination yield tangible results because the learning network of Ban Kwao is widely expanded to other communities.

At his 60, Kol still moves on tirelessly in quest of new knowledge and cutting-edge innovations to develop and strengthen his own community under his life-time resolutions “Thinking and doing good will lead to good society. It can bring pride and dignity to the community, village, province, and eventually the country.”

With his right thoughts and actions, it comes to no surprise why Kol Chomkhum has received tremendous trustworthiness from villagers to be the village headman of Ban Kwao community for more than two decades.

Village Headman... of Ban Kwao

**Thai agriculturalists have to stand up and fight
To protect their water and land in their own community**

**Once we were ignorant and inexperienced
We heavily relied on chemicals to make a living
The soil turned barren, the water polluted,
and the trees gone**

**We were plunged into great debts
With the hope to give a new lease of life to our land
Although we are bombarded with hardships
we still forge ahead**

**The village headman Kol Chomkhum of Ban Kwao
Leading villagers to transform the parched soil
into the verdant land**

**Now our natural environment is well preserved
for the sustainable ecology.**

Note : We would like to express our warm “thank you” to Director Samran Jaida and Ajarn Somkanueng Jarusenee, Informal and Voluntary Educational Center, Khiri Mat district, Sukhothai province.